

Świadczenie wspierające

Świadczenie wspierające będzie przysługiwało każdej osobie niepełnosprawnej, która uzyska ocenę ustalającą poziom potrzeby wsparcia na poziomie od 70 punktów do 100 punktów. Poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany w formie decyzji przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, natomiast przyznawanie i wypłacanie, na podstawie ww. decyzji o poziomie potrzeby wsparcia, świadczenie wspierające będzie, na wniosek osoby z niepełnosprawnościami lub jej przedstawiciela, zadaniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429) przewiduje, że poszczególne grupy osób niepełnosprawnych – w zależności od liczby punktów oceny poziomu potrzeby wsparcia – będą uzyskiwać prawo do świadczenia wspierającego w kolejnych latach. W pierwszej kolejności, od 2024 r., świadczenie będzie wypłacane dla osób niepełnosprawnych, które uzyskają najwięcej punktów.

Świadczenie wspierające jest niezależne od dochodów, a uprawnionym do korzystania z niego jest każda osoba z niepełnosprawnością powyżej 18 roku życia, legitymująca się decyzją ustalającą odpowiedni poziom potrzeby wsparcia. Nie ma znaczenia moment powstania niepełnosprawności. Wypłacane jest każdej uprawnionej osobie niepełnosprawnej niezależnie od pobierania go przez innych członków rodziny.

Kwota świadczenia wspierającego

Świadczenie wspierające będzie przysługiwało, w zależności od poziomu potrzeby wsparcia, w wysokości od 40% wysokości renty socjalnej do maksymalnej wysokości 220% renty socjalnej. Świadczenie wspierające będzie waloryzowane. Wraz z wzrostem renty socjalnej będzie wzrastało świadczenie wspierające.

Ustalanie poziomu potrzeby wsparcia

Ustalanie osobie niepełnosprawnej (konieczne jest posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności lub jej stopniu) poziomu potrzeby wsparcia będzie polegało na ocenie przez zespoły niezbędnego zakresu wsparcia osoby niepełnosprawnej w celu zapewnienia, zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby niepełnosprawnej, w związku z brakiem lub utratą autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, wymagane jest wsparcie jednej lub więcej osób albo technologii wspomagających funkcjonowaniu osoby w określonych obszarach życia.

Ocena poziomu potrzeby wsparcia będzie dokonywana przez specjalne zespoły składające się ze specjalistów odpowiednio przygotowanych do jej wykonywania. Ocena będzie dokonywana w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub, na jej wniosek, w miejscu zorganizowanym przez zespół oceniający. Ocena będzie uwzględniała każdy aspekt funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, w tym

wpływ konieczności stosowania technologii wspierających na jej funkcjonowanie czy sposobu radzenia sobie z jej zachowaniami.

Ustalenie poziomu potrzeby wsparcia nie jest związane z koniecznością uzyskania nowego lub zmiany posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności lub jej stopniu. W czasie wykonywania oceny potrzeby poziomu wsparcia nie będzie dokonywana również żadna weryfikacja posiadanego orzeczenia.

Ustalenie poziomu potrzeby wsparcia będzie dokonywane odrębną od orzeczenia decyzją, dla której funkcjonować będzie stosowna procedura zgłaszania zastrzeżeń co do jej wyniku, w tym prawo do jej weryfikacji przez sąd.

Ustalanie osobie niepełnosprawnej poziomu potrzeby wsparcia nie będzie obowiązkowe. Osoby niepełnosprawne będą same decydować czy chcą uzyskać ocenę oraz o sposobie jej wykorzystania.

Dotychczasowe orzeczenia są w dużym stopniu wydawane w oparciu o dokumentację medyczną. Poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany na podstawie bardziej precyzyjnych kryteriów oceny, związanych z funkcjonowaniem osoby.

Poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany według ujednoliconego kwestionariusza opartego na wystandaryzowanym narzędziu, uwzględniającym kryteria stosowane w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) wydane przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Ocena obejmuje funkcjonowanie człowieka i uwzględnia potrzeby wynikające z każdego rodzaju niepełnosprawności – fizycznej, sensorycznej, mentalnej czy poznawczej.

Decyzje o poziomie potrzeby wsparcia będą wydawane w przypadku osób powyżej 3 roku życia na okres nie dłuższy niż 7 lat, a w przypadku osób poniżej 3 roku życia na okres nie dłuższy niż do ukończenia 3 roku życia. Każdorazowo ocena nie będzie mogła być wydana na okres dłuższy niż okres na jaki osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych.

Poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany osobom niepełnosprawnym wymagającym wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu. Prawo do złożenia wniosku o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia jest niezależne od stopnia niepełnosprawności.

Okres składania wniosków o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia i o świadczenie wspierające

Osoby niepełnosprawne będą mogły składać wnioski o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia od stycznia 2024 r. Wnioski o wypłatę świadczenia będzie można składać po uzyskaniu oceny, z zastrzeżeniem, że co do zasady w 2024 roku świadczenie będzie wypłacane wyłącznie osobom, które uzyskały najwięcej punktów (nie dotyczy to osób z niepełnosprawnościami, na które ich opiekunowie, co najmniej w dniu 1 stycznia 2024 r., pobierali dotychczasowe świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna lub świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach – w przypadku takich osób z

niepełnosprawnościami uzyskanie przez nie co najmniej 70 pkt w decyzji o poziomie potrzeby wsparcia, już od 1 stycznia 2024 r. będzie uprawniać do otrzymywania świadczenia wspierającego).

Składki na ubezpieczenie społeczne przy rezygnacji z świadczenia pielęgnacyjnego

W sytuacji gdy osoba z niepełnosprawnością wybierze świadczenie wspierające, składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe dla jej dotychczasowego opiekuna będą opłacane bez względu na posiadany przez niego staż ubezpieczeniowy (okresy składkowe i nieskładkowe).

Ochrona praw nabytych – świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy

Wprowadzając istotne zmiany w warunkach przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego oraz uchylając specjalny zasiłek opiekuńczy, ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza jednocześnie przepisy mające na celu pełną ochronę praw nabytych osób, które nabyły bądź nabędą na starych, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy, tj. do 31 grudnia 2023 r. przepisach, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego. Osoby te będą mogły w dalszym ciągu pobierać wymienione świadczenia zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

Nowe świadczenie pielęgnacyjne - wybór

W sytuacji, gdy jest przyznane świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem do 18 r. życia, opiekun może wybrać, czy zechce pozostać na świadczeniu pielęgnacyjnym na dotychczasowych zasadach, tj. w szczególności bez ograniczenia wiekiem dziecka ale z dotychczasowym warunkiem braku aktywności zawodowej, czy też złoży wniosek o nowe świadczenie pielęgnacyjne, które zostanie przyznane do ukończenia przez dziecko z niepełnosprawnością 18 r. życia i z możliwością dowolnej aktywności zawodowej.

Prawo do świadczenia wspierającego wyklucza pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego

Pełnoletnia osoba niepełnosprawna, po uzyskaniu decyzji o poziomie potrzeby wsparcia na odpowiednim poziomie co najmniej 70 pkt, będzie mogła – jeśli taka będzie jej wola - ubiegać się w ZUS o swoje świadczenie wspierające, którego pobieranie będzie wykluczać pobieranie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego.